

Proloog

Bij sommige projecten duurt het een eeuwigheid voor ze van de grond komen.

Een ervan was het ongebruikte pakhuis dat het eigendom was van het St. Brigid Ziekenhuis. Het was een onaantrekkelijke verzameling magazijnen rond een binnenplaats. Ooit hadden zich daar de voorraden van het ziekenhuis bevonden, maar het lag onhandig; door nieuwe verkeersreglementen zou het een lange en lastige rit door de straten van Dublin betekenen om van de ene plek naar de andere te komen.

Het was een deel van Dublin waar nog steeds oude arbeidershuisjes stonden, en fabrieken die waren verbouwd tot appartementengebouwen. Dit deel van de stad was 'in opkomst', zoals makelaars het omschreven. Binnenkort zouden projectontwikkelaars een kijkje komen nemen bij het pakhuis en het St. Brigid een aanbod doen, een aanbod dat ze niet konden weigeren.

Frank Ennis kon bijna niet wachten. Hij beschouwde zichzelf als het financiële brein achter het St. Brigid, en dit hadden ze nu net nodig: een groot bedrag ineens, een grote financiële injectie in zijn beheer.

Frank zag het al helemaal voor zich.

Natuurlijk deed zich elk jaar wel een of ander probleem voor als de planningcommissie bijeenkwam. Steeds gebeurde er iets waardoor Frank ervan werd weerhouden om dit overbodige luxeartikel te verkopen en het geld in het ziekenhuis te investeren. Het ene jaar was het de lobby van Reumatologie;

ze wilden een reumakliniek. De afdeling Longaandoeningen wilde een dagcentrum opzetten voor longpatiënten. En de Hartafdeling, die zich steeds meer liet horen, beweerde dat er voldoende bewijs was dat patiënten niet altijd hoefden te worden opgenomen, waardoor er ziekenhuisbedden vrijkwamen als ze de nodige steun kregen. De cardiologen waren als honden met een bot: ze wilden het niet loslaten.

Frank zuchtte toen ze weer een middag in de kleine, be-dompte bestuurskamer tegemoet gingen. De leden zaten rond de tafel. Frank keek zonder veel genoegen naar hen. Het was de gewone verzameling mensen die in elk ziekenhuisbestuur hadden kunnen zitten. Daar zat een non in burger, zoals hij het zou omschrijven. Het St. Brigid werd vroeger geheel door nonnen geleid; nu waren er nog slechts vier van hen over. Geen nieuwe roeping. Er waren hoofdambtenaren van de Gezondheidsdienst en belangrijke zakenlieden die zich op andere werkterreinen hadden bewezen. Daar was die opgewekte Amerikaanse filantroop, Chester Kovac, die een particulier gezondheidscentrum had opgezet, kilometers verderop in het land.

De non in burger deed altijd het raam open, en dan zouden de papieren over de tafel waaien en deed iemand anders het weer dicht. Frank had dit al vaak meegemaakt. Maar bij deze gelegenheid had hij het gevoel dat hij zou zegevieren. Hij had zwart op wit een enorm bod van een projectontwikkelaar, die het veelbesproken en ongebruikte terrein rond het pakhuis direct wilde overnemen. Dit was geld waar iedereen van zou opkijken.

Vervolgens zou de discussie ontstaan over hoe het geld moest worden besteed: zou het gaan naar nieuwe, geavanceerde scanapparaten? Of zou de voorkant van het ziekenhuis radicaal verbouwd worden? Zoals veel gebouwen uit het begin van de twintigste eeuw had het ziekenhuis een totaal ongeschikte stenen trap die naar de ingang leidde. Een helling zou goed van pas komen voor degenen die zwak of slecht ter been waren.

Er waren altijd meer bedden nodig op de operatieafdeling

voor vrouwen, en er was een grote behoefte aan isolatiekamers. Er was veel druk uitgeoefend door de afdeling voor ernstig zieke patiënten. Ze wilden veranderen in Intensieve Zorg, en daar was geld voor nodig.

Nou ja, in elk geval zouden ze vandaag de projectontwikkelaar antwoord kunnen geven, zijn bod accepteren en niet langer tijd verspillen aan de diverse speciale belangengroepen die allemaal hun terrein wilden uitbreiden.

Koffie en koekjes werden rondgedeeld, de agenda uitgereikt en de vergadering begon. Frank wist vanaf het begin dat er iets fout zat.

De bestuursleden waren zo dom geweest om zich te laten beïnvloeden door een onlangs gepubliceerd artikel dat leek te bewijzen dat de Ieren uitzonderlijk veel last hadden van hartfalen. Waarschijnlijk hield het verband met hun levensstijl en eetgewoonten; ongetwijfeld speelden drinken en roken een rol. Maar er waren allerlei manieren om patiënten met hartkwalen meer vertrouwen te geven. Wat fantastisch om voorop te gaan bij een strijd tegen hartkwalen met een dagkliniek, die patiënten zou helpen om ermee om te gaan. Frank Ennis kon de organisatie die deze cijfers enkele dagen voor deze vergadering had gepubliceerd wel vervloeken. Misschien was het zelfs wel met opzet gedaan; die cardiologen van het St. Brigid dachten dat ze almachtig waren.

Hij keek naar Chester Kovac om steun. In dergelijke situaties was hij meestal degene die zijn gezond verstand gebruikte. Maar nu niet. Chester zei dat dit een vindingrijk idee was en dat hij blij zou zijn als het St. Brigid het voortouw nam bij een dergelijke actie. Tenslotte was het alternatief alleen maar geld.

Frank kookte van woede. Chester kon makkelijk zeggen dat het alléén maar geld was. Hij had zelf geld genoeg. Hij was zeker royaal, maar wat wist hij ervan? Hij was Pools-Amerikaans, met een Ierse grootvader, hij was het slachtoffer van de laatste persoon met wie hij had gesproken.

Frank was ziedend. 'Het is niet alléén maar geld, Chester.

Het is een enorm bedrag dat naar het St. Brigid gaat om het te verbeteren.’

‘Vorig jaar wilde je het terrein verkopen om er een parkeerterrein van te maken,’ zei Chester.

‘Maar dit is een veel beter bod.’ Franks gezicht zag rood van opwinding.

‘Het zou dom van ons zijn geweest om je voorstel vorig jaar te accepteren, Frank, gezien hoe alles is gegaan.’ Chester klonk vriendelijk maar vastberaden.

‘Maar ik heb weken mijn best gedaan om het bod van deze man te verhogen...’

‘En vorig jaar waren we het er allemaal over eens dat we geen parkeerterrein wilden.’

‘Maar dit is géén parkeerterrein. Het gaat om voortreffelijke appartementen van de hoogste kwaliteit,’ zei Frank.

‘Daar gaat het niet om bij een ziekenhuis,’ zei Chester Kovac.

‘Als we dit terrein hebben, moeten we het gebruiken,’ zei een van de topmannen uit het bedrijfsleven.

‘We gebruiken het ook, we krijgen er een klein vermogen voor dat we in het ziekenhuis kunnen investeren!’ Frank had het idee dat hij tegen een stel mensen sprak tot wie iets maar heel moeilijk doordrong.

De non in burger zei nuffig: ‘We willen graag iets in de geest van de oorspronkelijke orde die vroeger de leiding had over het ziekenhuis.’

‘Appartementen gaan toch niet tegen de geest van de orde in?’ merkte Frank op.

‘Dure appartementen van de hoogste kwaliteit is misschien niet wat de goede zusters wilden,’ zei Chester op kalme toon.

‘De goede zusters zijn allemaal dood – uitgestorven!’ viel Frank uit.

Chester keek naar het gezicht van de non in burger. Ze was duidelijk gekwetst. Hij moest vrede stichten.

‘Meneer Ennis bedoelt dat het werk van de nonnen hier is voltooid, dat ze klaar zijn. Maar ze hebben hun erfenis nagelaten. Deze gemeenschap heeft meer gezondheidszorg nodig en minder behoefte aan dure appartementen waarvan de bewo-

ners twee auto's hebben en daardoor de wegen nog meer laten dichtslibben. We hebben een goed, positief systeem nodig, dat mensen zal helpen om het beste van hun leven te maken na de oorspronkelijke tegenslag van hartfalen. En om heel eerlijk te zijn zou ik dat graag willen zien als het op stemmen aankomt, en dat zal mijn keus zijn,' sprak hij waardig.

Frank Ennis was diep teleurgesteld. Het geheel zou hun niet uit handen worden genomen, zoals hij vanochtend zo vol vertrouwen had gehoopt. Nu werden de plannen weer uitgesteld. De cardiologen hadden gewonnen. Er zouden maanden voorbijgaan met stemmen over de kosten en de bouw en inrichting en apparatuur. Ze zouden een directeur en personeel moeten aanstellen. Frank slaakte een diepe zucht. Waarom hadden deze mensen totaal geen verstand? Ze konden zoveel van de wensen op hun lijst gekregen hebben als ze enig benul hadden van hoe de wereld in elkaar stak. In plaats daarvan maakten ze alles ingewikkeld.

Hij zat de vergadering uit, en liep automatisch alle onderwerpen door. Toen kwam de stemming over het andere gebruik van het terrein van St. Brigid, dat bekendstond als de voormalige opslagplaats. Zoals hij al verwachtte was er unaniem steun voor een nieuw te bouwen kliniek voor hartzorg.

Frank stelde een haalbaarheidsonderzoek voor.

Hij werd meteen weggestemd. Ze waren er niet voor. Ze zouden er weer zes jaar over vergaderen. Ze hadden ingestemd met de bouw en daarmee basta. Het was haalbaar.

Er was echter een speciale algemene vergadering nodig zodra de kosten waren geraamd, de offertes van aannemers binnen waren en het aantal personeelsleden was afgestemd met Cardiologie.

Ze raadpleegden hun agenda's en stelden een datum vast.

Frank dacht aan zes maanden. Chester Kovac zei dat enkele weken vast wel voldoende waren om de benodigde gegevens binnen te halen. Aannemers wilden niets liever dan aan het werk gaan. De vertegenwoordigende hartspecialist zei dat Cardiologie van het St. Brigid zo dankbaar zou zijn dat ze snel met een lijst van benodigdheden zouden komen.

‘Benodigdheden!’ zei Frank minachtend.

‘En natuurlijk zal er een advertentie moeten komen voor de post van directeur,’ zei de non in burger.

‘O ja, natuurlijk. Hij zal al in de coulissen staan te wachten,’ mompelde Frank, nog steeds verbitterd door zijn nederlaag.

‘Hij of zij,’ zei de non resoluut.

‘Mijn god, ik was de vrouwen vergeten,’ zei Frank binnensmonds. Hij was een man die vaak vrouwen vergat. Op de golfclub werd hij altijd kwaad als zijn ronde werd vertraagd doordat het Ladies’ Day was. Hij was zelfs vergeten om te trouwen. Maar dat was waarschijnlijk het beste. ‘Hij of zij, natuurlijk,’ zei hij hardop. ‘Ik ben nog van de oude stempel, zuster.’

‘Dat is niet best, meneer Ennis,’ zei de non in burger, terwijl ze de ramen opende om weer wat frisse lucht binnen te laten.

1

Ze hadden tegen Clara Casey gezegd dat er een klein budget was voor de inrichting van haar kantoor. Een vermoeiende administrateur met een luide stem, slordig haar en irritante lichaamsstaal had om zich heen gewezen in de saaie, onpraktisch uitzierende kamer met grijze muren en slecht passende stalen archiefkasten. Geen kamer die een medisch specialist erg op prijs zou stellen na dertig jaar studie en praktijkervaring. Maar het was niet verstandig om meteen al negatief te denken.

Ze probeerde op de naam van de man te komen. 'Ja, inderdaad... eh... Frank,' zei ze. 'Het heeft een heleboel potentieel, om het zo te noemen.'

Dit was niet de reactie die hij verwachtte. De knappe, donkerharige vrouw van ergens in de veertig, gekleed in een chic paars pak, liep heen en weer door de kleine kamer als een gekooide leeuw.

Vlug zei hij: 'Geen onbeperkt potentieel, dokter Casey, financieel gezien, vrees ik. Maar een laagje verf en wat leuke meubels... Een vrouwenhand doet wonderen.' Hij glimlachte toegeeflijk.

Clara deed haar best om niet tegen hem uit te vallen. 'Ja, natuurlijk, dat is precies het oordeel dat ik zou geven als het aankomt op de inrichting van mijn eigen huis. Dit is iets heel anders. Om te beginnen kan ik geen kantoor hebben dat ergens achter in een gang verstopt ligt. Als ik hier leiding wil geven, moet ik midden tussen mijn personeel zitten.'

‘Maar iedereen zal weten waar u bent; uw naambordje staat op de deur,’ wierp hij tegen.

‘Ik ben niet van plan om me hier op te sluiten,’ zei ze.

‘Dokter Casey, u hebt de fondsen gezien, u was zich bewust van de situatie toen u de baan aannam.’

‘Er is toen niets gezegd over waar mijn kantoor zou zitten. Helemaal niets. Dat zou naderhand worden besproken. En naderhand is nu.’

Haar toon stond hem niet aan. Het was net de toon van een schooljuffrouw.

‘En dit is het kantoor,’ zei hij.

Ze kwam in de verleiding om hem te vragen haar Clara te noemen, maar ze herinnerde zich dat hij haar positie hier zou moeten erkennen als ze iets voor elkaar wilde krijgen. Ze kende zijn type.

‘Dat denk ik niet, Frank,’ zei ze.

‘Kunt u me laten zien waar u anders geplaatst kunt worden? De kamer van de diëtiste is nog kleiner; de secretaresse heeft alleen maar plaats voor zichzelf en de dossiers. De fysiotherapeut moet ruimte hebben voor zijn apparatuur; de verpleging heeft hun post nodig; de wachtkamer moet bij de ingang zijn. Kunt u me op een idee brengen waar we een andere ruimte voor u kunnen vinden als deze volkomen geschikte kamer niet naar uw wens is?’

‘Dan ga ik wel in de hal zitten,’ zei Clara.

‘De hal? Welke hal?’

‘De ruimte waar je in komt via de glazen deuren.’

‘Maar dokter Casey, dat kan helemaal niet.’

‘En waarom niet, Frank?’

‘Dan verwacht iedereen dat u steeds voor hen klaarstaat.’

‘Ja?’

‘Dan heeft u geen privacy, het zou niet... Het kan gewoon niet. Er zou alleen ruimte zijn voor een bureau.’

‘Meer heb ik niet nodig.’

‘Nee dokter, met alle respect, u heeft meer nodig dan een bureau. Veel meer.’ Hij dacht even na. ‘Zoals een archiefkast.’

‘Ik kan er een in het kantoor van de secretaresse gebruiken.’

‘En een plek voor de dossiers van uw patiënten?’

‘In de kamer van de verpleging.’

‘U zult privacy nodig hebben om met patiënten te praten.’

‘We kunnen deze kamer, die jij zo geschikt vindt, de spreekkamer noemen en we kunnen hem allemaal gebruiken wanneer het nodig is. Je kunt hem in neutrale, rustgevende kleuren schilderen en nieuwe gordijnen ophangen. Ik kies ze wel uit als je wilt. Een paar stoelen, een ronde tafel. Goed?’

Hij wist dat hij zich gewonnen moest geven, maar hij liet zich nog een laatste keer gelden.

‘Zo is het voorheen nooit gegaan, dokter Casey, nooit.’

‘Hier was voorheen nooit een hartkliniek, Frank. Het heeft geen zin om het te vergelijken met iets wat niet bestond. We beginnen bij het begin, en als ik hier leiding ga geven, dan wil ik dat goed doen.’

Clara wist dat hij haar afkeurend nakeek toen ze naar haar auto liep. Ze hield het hoofd hoog en legde een onechte glimlach op haar gezicht.

Ze klikte op de afstandsbediening om het portier van het slot te halen en stapte achter het stuur. Na het werk vandaag zou iemand vast aan Frank vragen hoe ze was. Ze wist precies wat hij zou zeggen: ‘Echt een keiharde tante.’

En na verder aandringen zou hij zeggen dat ze op macht belust was, niet kon wachten om aan de slag te gaan en de baas te spelen. Als hij eens wist. Niemand mocht het ooit weten. Niemand zou ooit weten hoe graag Clara Casey deze baan níét wilde. Maar ze had ingestemd om het een jaar te doen. En dat zou ze.

Ze mengde zich in het middagverkeer en toen leek het haar veilig genoeg om de onechte glimlach van haar gezicht te halen. Ze zou naar de supermarkt gaan en drie soorten pasta-saus kopen. Welke ze ook kocht, een van de meisjes maakte altijd wel bezwaar. De kaas was te sterk, de tomatensaus te flauw, pesto te trendy. Maar uit drie konden ze kiezen. Laat ze vanavond alsjeblijft in een goed humeur zijn.

Ze kon het niet verdragen als Adi en haar vriend Gerry weer

een ideologische discussie zouden voeren over het milieu of de walvis of legbatterijen. Of als Linda weer zo'n sukkel voor één nacht had die niet de moeite had genomen om haar te bellen.

Clara zuchtte.

Ze zeiden altijd dat meisjes vreselijk waren tijdens hun puberteit, maar dat alles in orde kwam als ze twintig waren geworden. Maar nu ze drieëntwintig en eenentwintig waren, gedroegen ze zich afschuwelijk, terwijl ze als tieners lang zo erg niet waren geweest. Natuurlijk was die rotzak van een Alan er toen, dus was het makkelijker geweest. Als je het makkelijk kon noemen.

Adi Casey ging het huis binnen waar ze met haar zus en moeder woonde. Huize Menopause noemde haar zus Linda het altijd. Heel grappig, wat een humor.

Mam was nog niet thuis. Mooi zo, dacht Adi, dan ging ze lekker lang in bad en de nieuwe olie gebruiken die ze onderweg naar huis had gekocht. Ze had ook biologische groenten ingeslagen; je wist nooit wat voor supermarktspul mam mee zou brengen, vol toevoegingen en chemicaliën.

Tot haar ergernis hoorde ze muziek uit de badkamer komen: Linda was haar voor geweest. Mam had het over een tweede badkamer gehad. Of in elk geval een extra douche-ruimte. Maar de laatste tijd werd er niet meer over gerept. En nu mam niet de goede baan had gekregen waar ze op had gehoopt, was het niet het moment om het erover te hebben. Adi gaf wat kostgeld, maar als lerares verdiende ze niet veel. Linda droeg niets bij. Ze studeerde nog, maar het kwam nooit bij haar op om een parttimebaan te zoeken. Mam regelde alles en had het recht om de baas te zijn.

Voordat Adi naar haar kamer kon gaan, ging de telefoon. Het was haar vader.

'Hoe gaat het met mijn mooie dochter?' vroeg hij.

'Ik denk dat die in bad zit, pap, zal ik haar roepen?'

'Ik bedoelde jou, Adi.'

'Je bedoelt wie dan ook die je aan de telefoon hebt, pap, dat doe je altijd.'

‘Adi, alsjeblíeft. Ik probeer alleen maar aardig te zijn, word toch niet zo kwaad om niets.’

‘Goed, pap, sorry. Wat is er?’

‘Kan ik niet gewoon bellen om dag te zeggen tegen mijn...?’

‘Dat doe je niet, je belt alleen als je iets wilt.’ Adi klonk scherp.

‘Is je moeder vanavond thuis?’

‘Ja.’

‘Hoe laat?’

‘Dit is een gezin, pap, geen gelegenheid waar mensen zich melden en boeken signeren.’

‘Ik wil haar spreken.’

‘Bel haar dan op.’

‘Ze belt nooit terug.’

‘Kom dan langs.’

‘Je weet dat ze dat niet prettig vindt. Háár huis en dat soort dingen.’

‘Ik ben te oud. Dit spelletje tussen jullie is al te lang aan de gang. Doe er alsjeblíeft iets aan, pap.’

‘Kunnen jij en Linda vanavond weggaan? Ik wil iets met haar bespreken.’

‘Nee, we gaan níét weg.’

‘Ik betaal een etentje voor jullie.’

‘Wil je ons betalen om uit ons eigen huis weg te gaan?’

‘Probeer me een beetje te helpen.’

‘Waarom zou ik? Jij hebt nog nooit geprobeerd om iemand te helpen.’

‘Waarom wil je dit niet voor me doen?’

‘Omdat mam voor ons zou koken om haar nieuwe baan te vieren. Omdat het al heel lang geregeld is. Dat ga ik niet uitstellen. Sorry, pap.’

‘Ik kom tóch wel.’ Hij hing op.

Linda kwam druiwend de badkamer uit, gewikkeld in een handdoek. Adi keek zonder enig genoegen naar haar. Linda, die ongezond at, rookte en dronk, zag er gewoon prachtig uit. Haar lange haren zaten als die van iemand die net bij de kap- per was geweest. Het leven was niet eerlijk.

‘Wie was dat aan de telefoon?’ wilde Linda weten.

‘Pap. Met een hoop onzin.’

‘Wat wilde hij?’

‘Met mam praten. Hij zei dat hij ons zou betalen om vanavond weg te gaan.’

Linda vrolijkte op. ‘Echt? Hoeveel?’

‘Ik zei nee. Dat we het niet deden.’

‘Dat was nogal eigengereid van je.’

‘Bel jij hem maar op om te onderhandelen als je dat wilt. Ik ga niet weg.’

‘Het gaat natuurlijk om de grote s,’ zei Linda.

‘Waarom nemen ze de moeite om nú te gaan scheiden? Ze zette hem niet buiten de deur toen ze het had moeten doen. Zo gaat het toch ook goed? Hij bij die del en mam hier met ons.’ Adi zag geen reden om dat te veranderen.

Linda haalde haar schouders op. ‘Maar de del is zwanger. Ik durf te wedden dat hij haar dat wil vertellen.’

‘Mijn god,’ zei Adi. ‘Nu wou ik dat ik wel zijn geld had aangepakt. Als dat de reden is... Ik denk dat ik hem terugbel.’

Uiteindelijk stuurde ze hem een sms’je: ‘Huis dochtervrij vanaf 19.30 vanavond. We zijn naar Quentins. Stuur de rekening naar jou. Groeten, Adi.’

‘Alan? Alan, de lijn is nogal slecht. Kun je me horen? Met Cinta.’

‘Dat weet ik, schat.’

‘Heb je het haar verteld?’

‘Ik ben net onderweg naar haar huis, schat.’

‘Je schrikt niet terug, zoals vorige week?’

‘Zo is het niet helemaal gegaan...’

‘Laat het alsjeblíeft niet weer gebeuren, Alan.’

‘Nee, schat, vertrouw me maar.’

‘Dat zal ik wel moeten, Alan.’

Clara ging naar binnen. Het was verdacht stil in huis. Ze had verwacht dat beide meisjes thuis zouden zijn. Op de vloer van de badkamer lagen natte handdoeken. Linda was thuis geweest om een bad te nemen. Op de keukentafel lagen folders over

het recyclen van plastic, dus Adi was ook thuis geweest. Maar nu waren ze nergens te bekennen. Toen zag ze het briefje op de koelkast:

Pap komt om acht uur om met je te praten; hij wilde dit onder vier ogen doen, zonder ons erbij, daar drong hij op aan. Hij bood aan om ons op een etentje te trakteren, dus we gaan naar Quentins.

*Liefs van ons allebei,
Adi*

Wat kon hij uitgerekend vanavond willen? Aan het einde van een lange, vermoeiende, teleurstellende dag waarop ze de plek zonder ziel had gezien die het komende jaar het middelpunt van haar werk zou worden?

Aan het einde van urenlang mooi weer spelen en discussies voeren met een vermoeiende bureaucratische ziekenhuisfunctionaris. Na op drie verschillende delicatessenafdelingen op zoek te zijn geweest naar pastasaus voor haar kieskeurige dochters. En nu gingen ze allebei naar een chic restaurant en moest Clara de confrontatie aangaan met Alan en welk maf plan dan ook dat hij had uitgewerkt om iets terug te draaien van hun financiële overeenkomst.

Clara legde het eten weg; met Alan zou ze het niet delen. Niet meer. Die jaren waren reeds lang voorbij. Ze pakte twee flessen bronwater uit de koelkast. De twee flessen Australische sauvignon blanc legde ze helemaal achterin achter de yoghurtbekers en halvarine. Daar zou hij ze nooit vinden. En misschien had ze ze wel nodig als hij weer weg was.

In restaurant Quentins zochten Adi en Linda een tafeltje.

‘Je kunt een klein land een week lang regeren van wat ze aan die tafel daar betalen.’ Adi klonk afkeurend.

‘Ja, maar niet met enig plezier,’ zei Linda.

‘Ik vraag me af of we wel echt zussen zijn,’ merkte Adi op.

‘Dat vraag jij je altijd af.’ Linda nipte aan haar tequila sunrise.

‘Hoe laat denk je dat hij weggaat?’ vroeg Adi.

‘Wie, die vent aan tafel?’

‘Nee, pap. Sukkel.’

‘Zodra hij heeft gekregen wat hij wil. Waarom zou hij anders zijn dan andere mannen?’ Linda ving de blik van de kelner op. Nog een tequila sunrise, en ze was klaar om te bestellen.

Clara was van plan geweest zich te verkleden, maar de telefoon bleef maar gaan, dus was er geen tijd voor.

Haar moeder wilde weten hoe het nieuwe kantoor was.

‘Heb je vloerbedekking?’ Haar moeder wilde de basisvoor-zieningen weten.

‘Overall ligt een moderne soort vloer.’

‘Nee, dus.’

Ze kon de mond van haar moeder zien dichtklappen als een val. Net zoals toen ze zich met Alan verloofde, met Alan trouwde en van Alan ging scheiden. Er waren veel dichtklap-momenten geweest.

Haar vriendin Dervla belde om te vragen hoe de sfeer op haar nieuwe werk was.

‘Champignon en beige,’ antwoordde Clara.

‘Mijn god, wat moet dat voorstellen?’

‘De kleuren waarin alles nu is geverfd.’

‘Maar dat kun je allemaal veranderen.’

‘O ja. Vast.’

‘Dus je bent niet van slag door de kleuren?’

‘Wie is er van slag?’

‘Geen idee. Heb je mensen ontmoet met wie je gaat samen-werken?’

‘Nee, het was er doodstil.’

‘Dus je kunt je weer eens nergens in vinden? Heb ik gelijk?’

‘Zoals altijd heb je gelijk, Dervla.’ Clara slaakte een zucht.

‘Moet je horen, Philip is naar een vergadering en hij hoeft vast niets meer te eten. Zal ik met een fles wijn en een pond worstjes komen? Vroeger hielp dat.’

‘Vanavond niet, Dervla. Die rotvent Alan heeft de meisjes

betaald om bij Quentins te gaan eten omdat hij me iets wil vertellen of vragen. Ik vraag me af wat er in dit stadium nog te vragen valt.

‘Gisteren was ik op een vergadering en een van de punten op de agenda was DRA. Ik dacht echt dat het Die Rotvent Alan betekende, want je noemt hem nooit anders.’

Clara lachte. ‘Wat betekende het dan wel?’

‘Weet ik niet. De raadsadviseur of zoiets.’

‘Niemand zou denken dat je hersens hebt, Dervla. Je doet altijd zo vaag.’

‘Daar heb ik wat aan.’

‘Ik wou dat ik jouw kennis bezat. Ik weet niet wat hij wil, maar wat het ook is, ik wil het hem niet geven.’

‘Als het je niets kan schelen, geef het hem dan. Je moet er natuurlijk moeilijk over doen, maar als het je toch niets uitmaakt, geef het dan en zet er een punt achter.’

‘Maar wat kan het zijn? Het huis krijgt hij niet. De meisjes wil hij niet, die zijn oud genoeg om te gaan en te staan waar ze willen, en ze gaan bijna nooit naar hem toe.’

‘Misschien heeft hij keelontsteking en wil hij dat je hem onderzoekt.’

‘Nee, ik heb hem nooit behandeld. Vanaf het begin heb ik gezorgd dat hij naar Sean Murray ging.’

‘Misschien heeft hij het plan opgevat om met dat jonge ding te trouwen en wil hij een scheiding.’

‘Nee, hij wil juist helemaal niet met haar trouwen.’

‘Hoe weet je dat?’

‘Dat zeggen de meisjes, en zelfs hij probeert me dat te vertellen als hij denkt dat ik luister.’

‘En ga je naar hem luisteren?’

‘Niet echt. Ik weet dat jullie allemaal vinden dat ik er al lang geleden een punt achter had moeten zetten. Wie weet? Misschien doe ik het, misschien niet.’

‘Succes, Clara.’

‘Ik wou dat we wel die worstjes en wijn konden nuttigen.’

‘Een andere keer, Clara.’

Vervolgens kwam er een e-mail van de verfwinkel waarin

stond dat ze de volgende ochtend een kleurenkaart kon ophalen; een sms'je van haar nicht in Noord-Ierland dat er een uitje van de damesclub was in Dublin, en kon Clara aanbevelen waar ze een bus konden parkeren, lunchen, souvenirs kopen en wat landelijke lucht konden opsnuiven tegen een redelijke prijs; een van de burens kwam steun vragen om een popconcert te laten verbieden dat hen over drie maanden doof zou maken. En toen was het acht uur en stond Alan op de stoep.

Hij zag er goed uit. Irritant goed. Veel jonger dan zijn achteventig jaar. Onder een donker jasje droeg hij een citroengeel overhemd met open kraag. Strijkvrij, zag Clara. Geen ingewikkeld gedoe voor het sletje met kragen en manchetten strijken. Hij had een fles wijn in zijn hand.

'Wat aangenamer, leek me,' zei hij.

'Aangenamer dan wat eigenlijk?' vroeg Clara.

'Dan elkaar kwaad aankijken. God, wat zie je er goed uit. Wat een mooie kleur. Is het lavendel? Of lichtpaars?'

'Dat weet ik niet precies.'

'O jawel, je was altijd goed met kleuren. Misschien violet, of lila, of...?'

'Misschien, Alan. Kom binnen.'

'Zijn de meisjes weg?'

'Ja, je hebt hun betaald om naar Quentins te gaan, weet je nog?'

'Ik zei dat ik op een etentje zou trakteren. Ik wist niet dat ze naar een duur restaurant zouden gaan. Nou ja, zo is de jeugd tegenwoordig.'

'Ja, daar weet jij vast alles van, Alan. Kom binnen en ga zitten, nu je er toch bent.'

'Dank je. Zal ik de kurkentrekker pakken?'

'Dit is mijn huis. Ik haal mijn kurkentrekker en mijn glazen wanneer ik het wil.'

'Toe, Clara, ik heb een vredespijp meegebracht – nou ja, een fles vredeswijn. Vanwaar al die ergernis?'

'Geen idee. Werkelijk niet. Kan het iets te maken hebben met het feit dat je me jarenlang bedrogen hebt, tegen me hebt

gelogen, beloofd hebt dat iets voorbij was terwijl het niet zo was, me in de steek hebt gelaten, me via alle advocaten in het land hebt gedwarsboomd?’

‘Jij kreeg het huis.’ Voor Alan was het eenvoudig.

‘Ja, ik kreeg het huis, en daar heb ik voor betaald. Verder kreeg ik niets.’

‘We hebben dit allemaal al gehad, Clara. Mensen veranderen.’

‘Ik niet.’

‘Toch wel, Clara, wij allemaal. Je wilde het alleen niet zien.’

Opeens voelde ze zich heel moe. ‘Wat wil je, Alan? Wat wil je eigenlijk?’

‘Een scheiding,’ zei hij.

‘Een wat?’

‘Een scheiding.’

‘Maar we zijn gescheiden. We zijn verdorie al jaren uit elkaar.’

‘Maar niet gescheiden.’

‘Je zei dat je niet wilde hertrouwen. Dat jij en Cinta dat niet nodig hadden.’

‘Dat is ook zo. Maar ze is zwanger, zie je, en dus... Nou ja, begrijp je?’

‘Ik begrijp het niet.’

‘Wel waar, Clara, je wilt het alleen niet toegeven. Het is voorbij. Al heel lang. Zullen we dit hoofdstuk afsluiten?’

‘Ga weg, Alan.’

‘Wát?’

‘Ga weg, Alan, en neem je vredeswijn mee. Maak die thuis maar open. Je hebt de verkeerde avond gekozen.’

‘Maar het gaat toch gebeuren. Waarom kun je niet gewoon inschikkelijk en beleefd zijn?’

‘Ja, Alan, we hebben allemaal zo onze vragen,’ zei Clara terwijl ze opstond en de ongeopende fles over de tafel in zijn richting schoof.

Ze wilde dat ze het gevoel had dat het was afgesloten. Het gaf geen voldoening om het zo in het onzekere te laten, maar Clara zou niet akkoord gaan en dingen doen wanneer het hém uitkwam. Was het mogelijk dat ze dacht dat het niet helemaal voorbij was?

Dus zelfs al was het niet afgesloten, dan was dat wat ze nu wilde. Ze bleef zo lang staan dat hij besepte dat hij werkelijk weg moest, en dus ging hij.

‘Cinta? Schat?’

‘Ben jij dat, Alan?’

‘Hoeveel andere mannen noemen jou “Cinta” en “schat”?’
Zijn lach klonk blikkerig.

‘Wat zei ze?’

‘Niets.’

‘Ze moet toch iets hebben gezegd?’

‘Nee, niets.’

‘Je bent niet gegaan.’

‘Ik ben wel gegaan.’ Hij voelde zich gekwetst door deze onrechtvaardigheid.

‘Ze kan niet niets hebben gezegd.’

‘Ze zei: “Ga weg.”’

‘En dat heb je gedaan?’

‘Lieverd, het maakt niets uit.’

‘Voor mij wel,’ zei Cinta.

Clara had er altijd in geloofd om zorgen van je af te zetten. Jaren geleden was een fantastische professor in de geneeskunde erin geslaagd om hen allemaal te inspireren. Dat was dokter Morrissey, de vader van haar vriendin Dervla.

‘Onderschat nooit de genezende werking van bezig blijven,’ was zijn advies. Hij zei dat de meeste patiënten erbij gebaat waren als ze meer te doen hadden in plaats van minder. Hij had een bijna legendarische reputatie gekregen dankzij zijn devies voor slapeloosheid: hij raadde mensen alleen maar aan om op te staan en hun muziekbandjes te sorteren of hun servetten te gaan strijken. Wat zou hij nu zeggen? Die aardige dokter Morrissey die meer een vader voor Clara was geweest dan haar eigen afstandelijke, in zichzelf gekeerde vader ooit was geweest.

Dokter Morrissey zou hebben gezegd: ‘Pak iets aan wat je in beslag zal nemen. Iets wat die rotvent Alan en zijn schei-

ding en zijn infantiele vriendin uit je hoofd zal verdrijven.' Clara schonk een glas wijn in en ging naar boven. Ze zou zich helemaal verdiepen in dat vervloekte centrum dat ze ging bestieren.

In Quentins sloeg Adi haar zus met afkeuring gade. Linda wond haar lange, blonde haren om haar vingers en glimlachte naar een man aan de andere kant van de eetzaal.

'Hou op, Linda,' siste Adi haar toe.

'Met wat?' Linda's ogen waren groot, blauw en onschuldig.

'Hou op met zijn aandacht te trekken.'

'Hij glimlachte. Ik glimlachte terug. Is dat een halsmisdaad?'

'Het kan een probleem worden. Hou je nu op met glimlachen, Linda?'

'Mij best, zuurpruim. Sinds wanneer is aardig zijn verboden?' zei Linda mokkend.

Op dat moment kwam er een kelner naar hun tafel. 'De complimenten van meneer Young, en of de jongedames een drankje van hem willen aannemen.'

'Wilt u tegen meneer Young zeggen dat het heel aardig van hem is, maar dat we niets nodig hebben?' antwoordde Adi.

'Zegt u maar tegen meneer Young dat ik graag een Irish coffee van hem aanneem,' zei Linda.

De kelner keek hulpeloos van de een naar de ander. Meneer Young had van de andere kant van de zaal de situatie opgenomen en verscheen aan hun tafel. Hij was een lange man van achter in de veertig, in een goed gesneden pak en met het uiterlijk van iemand die de meeste situaties wist te beheersen.

'Ik zat juist te denken hoe kort het leven is en hoe jammer het is om het te moeten doorbrengen met zaken bespreken met mannen in pakken,' zei hij met een bestudeerde glimlach op zijn gebruinde gezicht.

'O, dat ben ik helemaal met u eens,' zei Linda met een aanstellerig glimlachje.

'Ik ook,' zei Adi. 'Maar wij zijn niet de juiste personen om de rest van uw leven aan te verspillen. Meneer Young, mijn zus hier is een studente van eenentwintig. Ik ben een lerares van

drieëntwintig, waarschijnlijk zijn we niet veel ouder dan uw eigen kinderen. Onze vader heeft ons betaald om hier uit eten te gaan terwijl hij aan onze moeder vertelt dat hij wil scheiden. Dus u begrijpt dat dit een moeilijke tijd is. En u zult het waarschijnlijk toch leuker vinden bij de pakken.'

'Wat een felheid en kracht in zo'n jong en mooi iemand.' Meneer Young keek bewonderend naar het oudste meisje.

Dat beviel Linda helemaal niet. 'Adi heeft gelijk, we moeten naar huis,' zei ze. De kelner ontspande zich. Problemen losten zichzelf niet altijd zo gemakkelijk op.

'En je ging dus weg omdat zij zei: "Ga weg"?' vroeg Cinta ongelovig.

'Mijn god, Cinta, wat verwachtte je dan? Dat ik haar bij de keel zou grijpen?'

'Je had beloofd haar om een scheiding te vragen.'

'En dat heb ik ook gedaan. Die komt er heus wel. Zo is de wet.'

'Maar pas nadat de baby is geboren.'

'Maakt het wat uit wanneer, als we er allebei zijn voor de baby? Daar gaat het toch om?'

'Dus geen huwelijk?'

'Nog niet. Later krijg je de mooiste bruiloft van de wereld.'

'Goed, later dan.'

'Wat?'

'Ik zei: goed, het is moeilijk voor je. Ik zal niet zeuren. Pak die fles wijn maar die je haar zou geven, dan maken we die nu open.'

'Ik heb hem daar gelaten.'

'Je gaf haar de wijn en je ging weg zonder de scheiding? Wat ben je eigenlijk voor sukkel, Alan?'

'Dat weet ik echt niet,' zei Alan Casey naar waarheid.

Clara had Alan ontmoet toen ze eerstejaarsstudente medicijnen was. Hij had dat jaar zijn eerste baan bij een bank.

Clara's moeder zei dat er maar heel weinig mensen op de wereld waren die niet rijk werden bij een bank. Alan Casey

was echter een van die mensen. Hij stelde te veel vertrouwen in de speculatievare en riskantere aspecten van het investeren. Ze hadden op materieel gebied weinig comfort. Alan greep er altijd net naast als het ging om een huis of een echt groot project. Clara legde steeds wat opzij van haar salaris. Ze hield zich doof voor het ongevraagde advies van haar moeder en haar vrienden en vriendinnen. Dit was haar leven en haar eigen besluit.

Alan was altijd de ambitieuze van hen tweeën geweest. Genoeg was nooit genoeg, het moest altijd meer zijn. Dat gold ook voor vrouwen. Een tijdlang deed Clara of haar neus bloedde. Maar dat was op de lange duur niet vol te houden.

Toen Clara en Alan officieel uit elkaar waren, zorgde Clara dat alle drie de slaapkamers planken en bureaus kregen. Op deze manier had iedereen een eigen plek om te werken zonder de anderen te storen. Beneden was een gezamenlijke ruimte. Clara's kamer was koel en stijlvol. Aan de ene kant van de kamer stonden haar bed, kaptafel en een grote inbouwkast. De andere helft was werkruimte met archiefkasten, maar die leken meer op kwaliteitsmeubilair dan op goedkope kantoormeubelen. Ze had een comfortabele leren stoel en goede verlichting. Ze opende een la en pakte er een grote archiefdoos uit met de titel CENTRUM. Drie weken lang had ze vermeden om ernaar te kijken. Het deed haar beseffen wat ze allemaal had verloren en hoe weinig haar in ruil was aangeboden. Maar deze avond zou ze het aanpakken. Misschien nadat ze het nieuws van negen uur had gezien.

Toen er een speciale aanbieding van televisietoestellen was in een groot warenhuis, had Clara er drie gekocht. De meisjes hadden gezegd dat ze zich gedroeg als een gekke, exhibitionistische miljonair, maar Clara had het de investering waard gevonden. Adi kon programma's zien over de Aarde die in verval raakte, Linda kon popprogramma's zien en zelf kon Clara naar kostuumdrama's kijken.

Ze zocht de afstandsbediening, maar herinnerde zich dat dokter Morrissey altijd had gezegd dat we smoezen bedenken om iets uit te stellen wat alle zorgen doet vergeten. Het leek

of we de luxe van het plezieren niet wilden kwijtraken. Dus opende ze de grote doos en keek met enig welbehagen naar haar keurige archiefsysteem. Daar was de documentatie over de aard van de hartkliniek, wat die moest inhouden, hoe die gefinancierd zou worden, en haar eigen rol als de eerste directeur. Daar waren haar eigen verslagen van leerzame bezoeken aan vier hartklinieken in Ierland en drie in Groot-Britannië en een in Duitsland. Allemaal vermoeiende bezoeken, uitputtende uren met rondleidingen die niet van toepassing of relevant waren voor haar eigen centrum. Aantekeningen maken, knikken, hier goedkeurend mompelen, daar vragen stellen.

Ze had hier zien bezuinigen en daar geld over de balk zien gooien. Ze had opgemerkt dat er niets gepland werd, te veel gepland, dat er werd geroeid met de riemen die ze hadden. Niets wat haar inspireerde. Sommige besluiten waren idioot, zoals een hartkliniek op de derde verdieping zonder dat er een goed bereik met de lift was. Zoals de onverschillige houding van personeel dat op tijdelijke basis werkte. Ze had dubbele dossiers en verslagen ingekeken. Ze had vertrouwen en hoop gezien bij patiënten die vonden dat ze met hun ziekte leerden omgaan. Maar dat kon je bij elke goede huisarts leren, of bij een polikliniek.

Clara had aantekeningen gemaakt over wat haar beviel en wat haar totaal niet aanstond, met twee kleuren pennen. Dan was het makkelijker om haar bevindingen samen te vatten. Toen zag ze een dossier met de naam PERSONEEL. Het gemeenschappelijk personeel kon op haar verzoek assistentie verlenen. Ze zou de diensten van een diëtist en een fysiotherapeut nodig hebben. En ten minste twee verpleegkundigen die een cardiologische opleiding hadden afgerond, en een verpleegkundige om bloed te prikken. Ze moesten een assistent-arts hebben die er voor een periode van zes maanden zou werken, een verwijssysteem van artsen en het algemeen ziekenhuis. Ze moesten campagne voeren om bekendheid te krijgen, interviews regelen met de nationale pers en de radio.

Ze had het allemaal al eens gedaan. Toen ze in de voorhoede was geweest, toen ze hoger opklom. Of dacht dat ze dat deed.

Toch moest het gedaan worden, en ze zou het goed doen. Waarom had ze het anders op zich genomen?

Ze begon door de dossiers te bladeren.

Lavender. Wat een naam voor een diëtiste. Maar ze had een goed cv, ze zei dat ze zich wilde specialiseren in gezond eten voor het hart. Ze klonk levendig, jong, toegewijd. Clara vinkte haar naam aan en pakte de telefoon. Ze kon net zo goed nu beginnen. Het was weliswaar negen uur 's avonds, maar dit was het mobiele nummer van het meisje. Ongetwijfeld had ze die dag en nacht bij zich.

‘Met Clara Casey, Lavender. Ik hoop dat het niet te laat is...’

‘Nee, natuurlijk niet, dokter Casey. Ik ben blij u te horen.’

‘Misschien kunnen we morgen een babbeltje maken als je naar het centrum wilt komen. Daar is een soort vergaderkamer. Wanneer komt het uit?’

‘Ik werk morgen thuis, dokter, dus elk tijdstip is prima.’

Ze spraken af om tien uur.

Nu moest ze een fysiotherapeut vinden, maar ze wist niet voor hoeveel uur per week. Ze nam de sollicitaties door om te zien wie er parttime beschikbaar was. Tussen de foto's verscheen een groot, breed gezicht. Vierkant, betrouwbaar, niet knap. Hij leek meer op een voormalige bokser, maar iets aan zijn voorgeschiedenis sprak haar aan. Hij werkte veel in clubs in de binnenstad, was pas laat gaan studeren. Het woord 'rijp' was eigenlijk niet op hem van toepassing. Hij had een scheve grijns. Fantastisch, dacht ze. Nu kies ik personeel op basis van hun foto's.

Hij nam meteen op toen ze naar zijn mobiele nummer belde. ‘Met Johnny.’

Clara Casey deed haar verhaal en ja, hij kon om elf uur bij haar zijn, geen probleem.

Het ging goed. Ze kreeg twee verpleegkundigen te pakken en ook nog de naam van een beveiligder, Tim. Ze belde naar zijn mobiele telefoon. Een licht Amerikaans accent vertelde haar dat hij zou terugbellen. Als ze morgen dat gebouw overhoop ging halen, had ze iemand nodig om alles te beveiligen.

Tot haar verbazing hoorde ze de sleutel in het slot, gepaard

met het geluid van twee ontevreden dochters. Zonder te kloppen liepen ze haar kamer binnen. Dat was nog iets waar ze zich tegenwoordig aan ergerde.

‘Wat wilde hij?’ vroeg Linda.

‘Wie?’

‘Pap.’

‘Een scheiding. Hij wil hertrouwen.’

De meisjes keken elkaar aan. ‘En?’

‘Ik zei dat hij weg moest gaan.’ Clara klonk onverschillig.

‘En dat deed hij?’

‘Ja, natuurlijk. En, hebben jullie een leuke avond gehad? Nee? Nou, hij heeft wijn voor jullie achtergelaten. Drink de fles maar leeg.’

Linda en Adi keken elkaar verbijsterd aan. De telefoon van hun moeder ging.

‘O, Tim, fijn dat je terugbelt. Nee, natuurlijk is het niet te laat. Kun je morgen komen om over een baan in de beveiliging te praten? Ik ga een heleboel muren doorbreken en een gebouw een paar dagen helemaal open laten, dus dan heb ik vierentwintig uur per dag iemand nodig. Daarna wordt het gewoon routinecontrole. Mooi. Prima. Tot dan.’ Ze glimlachte afwezig naar haar dochters.

Ze voelden zich niet op hun gemak. Het was niet echt een geslaagd diner geweest in Quentins, hun vader ging met een meisje van hun eigen leeftijd trouwen, en hun moeder leek stapelgek te zijn geworden.

De volgende ochtend vloog voorbij. De gesprekken gingen opmerkelijk goed. Lavender bleek keurig en zakelijk te zijn. Ze was realistisch over het aantal benodigde uren om voedingsadviezen te geven. Ze stelde een wekelijkse kookles voor, en zei dat dit goed had gewerkt bij een kliniek in Londen. Veel patiënten hadden geen idee hoe ze groenten naar behoren moesten koken. Ze konden nog geen gezonde soep maken, en waren verbijsterd over de mogelijkheden. Lavender was direct, zonder fratsen, een ongehuwde vrouw van in de veertig. Elk jaar nam ze januari en februari vrij om naar Australië te gaan,

maar ze zou zelf voor vervanging zorgen. Ze zou Clara helpen om de keuken op te zetten en kon over twee weken beginnen.

Clara vond dat heel geruststellend.

Johnny de fysiotherapeut was inderdaad groot en breed. Hij leek enorm veel geduld te hebben. Hij zei dat hartpatiënten te veel films hadden gezien waarin mensen naar hun borst grepen en binnen enkele seconden op de vloer lagen te sterven. Daardoor waren ze doodsbang voor lichaamsbeweging. Stel dat ze te veel van zichzelf vergden en een fatale hartaanval kregen... Dus lieten ze hun spieren wegkwijnen. Hij informeerde of Clara de patiënten kon overhalen om ecg's te laten maken, opdat kon worden bijgehouden of ze vooruitgingen.

'Ik vermoed dat ik die apparatuur niet krijg,' zei Clara.

'Dan kunnen we ons daar sterk voor maken,' zei Johnny, en daarmee had hij zich bij het team gevoegd.

Tim de beveiliging had een jaar of twee, drie, in New York gewoond. Daar had hij veel in ziekenhuizen gewerkt, dus hij wist precies wat nodig was. De volgende paar weken kon hij fulltime aan de slag, want hij hoopte een eigen bedrijf te beginnen en had een paar tevreden klanten nodig. Maar hij wilde niemand op de tenen trappen.

'Waarom maakt u geen gebruik van de bestaande ziekenhuisbeveiliging?' vroeg hij.

'Omdat ik alles zelf in de hand wil houden.' Clara was al net zo direct als hij.

'En zullen ze daarvoor betalen?'

'Ja, als jij ons geeft wat die lui op kantoor een redelijke prijs vinden. Ze willen graag geloven dat ze geld besparen. Dat is het enige wat hun interesseert.'

'Het is ook overal hetzelfde,' zei Tim pragmatisch.

'Ben je net terug uit Amerika?'

'Ja. Iedereen die ik daar kende, werkte veertien uur per dag. Alle mensen die ik hier kende, droegen dure kleding en kochten huizen in Spanje. Dus ik dacht: laat ik teruggaan en dat ook proberen. Eigenlijk ben ik geen haar beter dan die mannen in zakenpakken.'

‘Blij dat je terug bent?’

‘Dat weet ik nog niet,’ zei hij.

‘Ach, het is natuurlijk nog te vroeg om daar iets over te kunnen zeggen.’ Clara was praktisch. Ze voelde zich op haar gemak bij deze rustige man.

De eerste verpleegkundige met wie ze een gesprek had, Barbara, was precies de persoon die ze zelf zou hebben uitgekozen: vlot, direct en heel goed op de hoogte van het onderwerp. Ze gaf direct antwoord op alle routinevragen over hartmedicatie, bloeddruk en hartaanvallen.

De tweede vrouw was ouder, maar helemaal niet wijzer. Ze heette Jacqui en ze spelde het twee keer, voor de zekerheid. Ze zei dat ze naar de baan solliciteerde om geen avond- of ploegdienst te hebben. Het was de bedoeling dat er met bestaande vakantieplannen rekening werd gehouden. Ze had een lunchpauze van anderhalf uur nodig om haar hond uit te laten, die rustig in haar auto zou blijven slapen als hij eenmaal wist dat hij langdurig zou worden uitgelaten. Ze zei dat het in haar huidige baan leek of ze in de derde wereld werkte. Je moest steeds je best doen om je verstaanbaar te maken voor buitenlanders. Clara wist meteen dat deze vrouw niet bij het team zou passen.

‘Wanneer hoor ik van u?’ vroeg Jacqui vol zelfvertrouwen.

‘Ik heb nog een heleboel gesprekken. Over een week neem ik contact op,’ hield Clara de boot af.

Jacqui keek zonder veel genoegen om zich heen. ‘Hier valt nog een hoop te doen,’ zei ze afkeurend.

‘Inderdaad, maar dat is toch de uitdaging?’ Clara voelde de glimlach op haar gezicht verstarren.

Wat Clara echt nodig had, zo ontdekte ze de volgende ochtend, was een extra paar benen, iemand die vlug dit formulier kon halen, het andere formulier kon afgeven, de bouwvakkers en elektriciens bijeen kon roepen voor overleg. Maar dat paar benen had zich nog niet gemanifesteerd. Bij toeval vond ze die op het parkeerterrein. Een mager meisje met lang, verward

haar en een zeem in haar hand, bood aan om haar voorruit schoon te maken.

‘Nee, dank je.’ Clara klonk vriendelijk maar vastberaden. ‘Dit is eigenlijk niet de goede plek voor dit werk. Hier parkeert hoofdzakelijk personeel dat het niets kan schelen hoe hun auto eruitziet, of patiënten die zo bezig zijn met zichzelf dat ze het niet eens merken.’

Het meisje leek haar niet goed te begrijpen. Ze deed haar best om erachter te komen wat ze bedoelde.

‘Waar kom je vandaan?’

‘*Polski*,’ zei het meisje.

‘Aha, Polen. Vind je het hier prettig?’

‘Ik denk ja.’

‘Heb je een baan?’

‘Nee. Geen baan. Ik doe wat dingen.’ Ze gebaarde naar haar zeem.

‘Wat nog meer? Wat voor werk?’

‘Ik ga naar huizen om af te wassen en vloeren te boenen. Ik doe de bladeren van de bomen in grote zakken. Ik zie kleine jongens autoruiten schoonmaken. Ik denk misschien...’ Haar gezicht zag er bleek en mager uit.

‘Krijg je wel genoeg te eten?’ vroeg Clara.

‘Ja, ik woon boven een restaurant, dus ik krijg elke dag eten.’

‘Heb je hier vrienden?’

‘Een paar vrienden, ja.’

‘Maar je hebt werk nodig?’

‘Ja, mevrouw. Ik heb werk nodig.’

‘Hoe heet je?’

‘Ania.’

‘Kom maar mee, Ania,’ zei Clara.

Er waren lange en vermoeiende gesprekken met de bouwvakkers. De voorman zei tegen Clara dat ze alle veranderingen nooit door het bestuur zou krijgen. Het bestuur had een hekel aan veranderingen, was bang voor open plekken en had een voorkeur voor kleine, aparte kamers waar mensen privégesprekken konden voeren. Clara koos stof voor de gordijnen die

de hokjes zouden afscheiden, en rolgordijnen voor de ramen. Ze bladerde door catalogi met kantoormeubels en kruiste bureaus en kasten aan. De tijd vloog voorbij.

Ze stuurde het Poolse meisje overal naartoe terwijl zij zich bezighield met de bureaucratie. Clara typte een brief met de mededeling dat Ania Prasky de tijdelijke assistente was van dokter Clara Casey, met alle initialen en bevoegdheden die ze bezat. Ze zouden niet in de weg staan van deze batterij aan prestaties.

Het was vier uur in de middag en ze had nog niet eens aan de lunch gedacht. Ania had vast ook nog niet gegeten. Ze kwam meteen toen Clara haar riep.

‘Lunch, Ania,’ zei ze kordaat.

Er kwam even een ongeruste uitdrukking op Ania’s gezicht. ‘Nee, dank u, mevrouw, ik werk.’

‘Een hapje eten en een kop sterke koffie, dan werken we daarna nog beter.’

De ongeruste uitdrukking verdween van Ania’s gezicht. Clara zou betalen voor het eten, dus ze hoefde niets af te staan van haar dagloon. Ze was zo blij als een kind.

Clara wist dat toen Adi en Linda een wereldreis maakten toen ze achttien waren, vriendelijke mensen hun vaak onderdak hadden gegeven of hen hadden getrakteerd op een warme maaltijd als ze die nodig hadden. Het was een soort ruilmiddel: als je aardig was voor de kinderen van anderen, dan waren zij aardig voor die van jou.

‘Kom, Ania, daar krijg je haar van op je borst.’

‘Echt waar?’ Ania schrok.

‘Nee, geen echt haar. Het is een uitdrukking. Weet je wat dat is?’

‘Nee, mevrouw.’

‘Nou, dan probeer ik het wel tijdens het eten uit te leggen,’ zei Clara terwijl ze haar jasje pakte.

Frank kon niet geloven dat deze vrouw zoveel op zich had genomen in zo’n korte tijd. Zijn bureau was bezaaid met for-

mulieren waarop verzoeken stonden voor dit en dat. Hij had er een dag voor nodig om ze door te nemen. En nu kwam er nog een probleem bij. Hij had gehoord dat een klein, Pools meisje met grote, verontruste ogen minstens zes keer was gezien terwijl ze informatie rondbracht. Die Clara Casey leek haar nieuwe onderkomen steen voor steen af te breken. Elk verzoek of elke verklaring werd vergezeld door een persoonlijk briefje op briefpapier met haar eigen briefhoofd, dat ze zo ongeveer de afgelopen nacht had moeten laten drukken. Ze refereerde aan 'ons gesprek' of 'onze overeenkomst'. In feite was ze bezig om hem deel te laten uitmaken van haar uitbreidingsplan. Hij moest haar nu tegenhouden voor hij met haar mee de diepte in werd gesleurd. Of anders kon hij haar gewoon haar gang laten gaan. Niet het type vrouw dat hem aanstond, een keiharde tante, maar als ziekenhuiscollega die dingen gedaan wilde krijgen, was ze onmisbaar.

Frank besloot haar een paar dagen te geven voor hij tussenbeide zou komen. In de volgende achtenveertig uur zou ze haar bevoegdheden zo ver overschrijden dat het zelfvernietiging werd. Intussen zou hij haar een voorzichtige, inhoudloze brief schrijven om zich in te dekken, met de mededeling dat al haar plannen natuurlijk moesten worden goedgekeurd door het bestuur.

Barbara zette haar tanden in de grote hamburger. Ze was al zes weken op dieet en nog geen drie kilo afgevallen. Ze had zichzelf een traktatie beloofd als ze de nieuwe baan in de hartklinik kreeg. Eigenlijk had ze gedacht aan nieuwe schoenen of een mooie handtas. Maar het was een lange dag geweest en ze kon de energie niet opbrengen om te gaan winkelen. Ze had met haar vriendin Fiona afgesproken om het succes te vieren.

Fiona was jaloers. Dit klonk precies als een baan die zij graag zou willen.

'Maar je hebt niet gesolliciteerd.' Barbara was woedend op Fiona. 'Dan had je de baan gekregen en hadden we samen kunnen werken. Maar nee, je wilde geen formulieren invullen.'

'Ik wist niet dat ze aardig zou zijn, dat het een open geheel

zou zijn, dat je zoveel te zeggen zou hebben. Ik dacht dat het een baantje zou zijn met “kom hier, doe dat”.’

‘Nou, nu is het te laat, waarschijnlijk heeft ze de een of andere vreselijke dragonder aangenomen met wie ik zal moeten werken, alleen omdat jij geen formulier wilde invullen.’

‘Hoe is ze?’ vroeg Fiona.

‘Donker haar, verzorgd, ziet er goed uit op een klassieke manier. Zo’n beetje als die vrouw aan dat tafeltje daar. Hé, wacht eens even, dat is ze!’ Barbara’s hamburger bleef in de lucht hangen.

‘Eet ze h*ier*?’ Fiona’s mond viel open.

‘Ja, en bij haar zit een meisje van de kliniek, een buitenlands meisje, Ania. Hoe is het mogelijk!’ Barbara schudde ongelovig haar hoofd.

‘Die vrouw zal ergens moeten eten...’ Fiona liep al in de richting van Clara.

‘Kom terug!’ siste Barbara, maar het was te laat. Fiona was al aan het praten.

‘Dokter Casey, neem me niet kwalijk dat ik u stoor tijdens het eten, maar ik ben Fiona Ryan. Ik werk samen met Barbara daar, en zij begint volgende week bij u. Ik had willen solliciteren op een baan in de kliniek, maar ik dacht dat het routine-werk zou zijn. Barbara heeft me er alles over verteld en het klinkt fantastisch. Ik vroeg me af of het al te laat is om u mijn cv te sturen. Ik kan het vanavond doen, als u nog niemand anders hebt aangenomen.’

Clara keek op en zag een knap meisje van in de twintig met een brede glimlach. Ze straalde zelfvertrouwen en bemoediging uit. Precies zo iemand met wie ze graag wilde samenwerken. Op de achtergrond zag ze dat Barbara wanhopig probeerde haar vriendin tegen te houden, maar Fiona was niet te stuiten.

‘Barbara voelt zich opgelaten, maar ik dacht: als ik het nu niet aan u vraag, zal ik het nooit weten.’

Ze zag er slim en kwiek uit. Het kon geen kwaad om haar cv door te nemen.

‘Natuurlijk,’ zei Clara. ‘Breng het maar zodra je kunt en geef

me een telefoonnummer waarop ik je kan bereiken. Dit is Ania, trouwens.'

'Hallo, Ania. Ik zal jullie nu maar laten dooreten. Hartelijk dank.' En ze ging weer naar de tafel, waar Barbara haar op haar kop gaf.

'Ze is aardig, hè?' Clara leek Ania als een gelijke te behandelen.

Gevleid beaamde Ania dat. 'Ze heeft een mooie glimlach. Neemt u haar in dienst, mevrouw?'

'Absoluut,' zei Clara. 'Zo, Ania, wat denk je, zullen we nog een ijsje nemen, of gaan we terug om onze kliniek op te zetten?'

'We gaan terug, mevrouw,' zei Ania. 'Het eten was lekker geweest, maar je moest een grens trekken.'

Om zeven uur betaalde Clara Ania's dagloon. 'Tot morgen om halfnegen,' zei ze.

Er kwam een brede glimlach op Ania's gezicht. 'Ik werk morgen weer?' zei ze terwijl ze haar handen ineenvouwde.

'Ja, als je wilt. Ik bedoel, je weet nu wat er te doen is. Maar misschien moet je wat schoonmaken of met meubels sjouwen. Ik help je natuurlijk.'

'Dank u, mevrouw, met heel mijn hart,' zei Ania, 'en ook voor het heerlijke eten. U bent een heel aardige dokter.'

'Dat zeggen ze thuis niet tegen me,' zei Clara met een zucht. 'Ze zeggen dat ik stapelgek ben.'

Adi had haar vriend Gerry meegebracht voor de maaltijd. Ze waren soep en een salade aan het eten aan de keukentafel toen Clara binnenkwam. Adi stond op om voor haar moeder op te scheppen, maar Clara wapperde met haar hand.

'Alleen koffie, lieverd. Ik heb vanmiddag al veel gegeten. Een hamburger en patat.'

Gerry's gezicht vertrok. 'Vlees! Zo slecht. Heel erg slecht.'

Adi was verbaasd. 'Dat is niet iets wat je gewoonlijk eet, mam.'

'Nee, maar de laatste tijd is alles verre van normaal,' zei Clara terwijl ze haar koffie mee naar boven nam. Ze klopte op Linda's deur.

‘Binnen.’ Linda zat in bed met een gezichtsmasker op. Ze zag eruit als een mimespeler of een kind dat zich als spook had uitgedost voor een verkleedpartijtje.

‘Sorry, ik wist niet dat je al naar bed was,’ zei Clara.

‘Nee, dit zijn voorbereidingen om straks uit te gaan. Om een uur of elf ga ik weg. Er wordt een nieuwe club geopend vanavond en dus wil ik er op mijn best uitzien.’ Linda keek naar Clara alsof ze een verwijt verwachtte over de uren die ze erop na hield. Haar moeder zou vast íéts zeggen over haar studie. Maar dat wist je nooit met Clara.

‘Wanneer ga je eigenlijk geld verdienen, Linda?’ vroeg ze op milde toon.

‘Ik wist wel dat je zou gaan zeuren.’ Linda’s gezicht bewoog geërgerd onder het masker.

‘Wie zeurt er? Het is een gewone vraag.’

‘Nou, over een paar jaar, denk ik,’ zei Linda met tegenzin.

‘Je studeert volgend jaar toch af?’

‘Moeder, wat moet dit voorstellen? Wil je deze kamer verhuuren of zo?’

‘Nee, ik vind het prima dat we hier allemaal wonen. Alleen heb ik vandaag een heleboel aannemers en elektriciens en loodgieters ontmoet...’

‘En je gaat met hen in een commune wonen,’ onderbrak Linda haar.

Clara negeerde haar. ‘En ik dacht eraan om een tweede badkamer te laten maken. Maar jullie hartelijke, royale vader zal dat project vast niet willen steunen, en ik vroeg me af hoe ik het moet bekostigen. Adi kan wat bijdragen. Ik hoopte dat jij volgend jaar in een positie zou zijn om ook je bijdrage te leveren.’

‘Ik dacht eraan om een jaar vrij te nemen voor ik ga werken.’

‘Vrij van wat precies?’ vroeg Clara.

‘Reageer je niet op mij af als je een slechte dag hebt gehad.’ Linda keek opstandig.

‘Ik heb geen slechte dag gehad; eigenlijk een heel goede zelfs. Ik heb een meisje in dienst genomen van ongeveer jouw leeftijd. Ze heeft als een slavin vanaf negen uur ’s morgens tot

zeven uur vanavond gewerkt. Ik vroeg haar om morgen terug te komen en ze hilde van dankbaarheid.'

'Ik durf te wedden dat ze niet Iers was,' zei Linda.

'Ooit zal ze dat zijn, maar nu is ze Poolse.'

'Aha!' Linda klonk triomfantelijk.

'O, Linda, hou je mond, je hebt geen benul van welk werk ook en je bazelt over een jaar vrij nemen. Je hebt geen idee hoe je boft.'

'Ik vind niet dat ik bof, helemaal niet zelfs. Mijn ouders hebben een hekel aan elkaar. Mijn vader gaat met iemand van mijn leeftijd trouwen. Bedenk eens hoe ik me daardoor voel. Mijn moeder is werkverslaafd en klaagt over het feit dat ik me niet uitsloof om geld te verdienen, al was het afgesproken dat ik zou studeren. Ik zat me hier met mijn eigen zaken te bemoeien en een dutje te doen en dan kom jij binnen en stort dit alles over me uit. Vertel me tegelijk maar over de hongerende wezen in China of India of Afrika, behalve over Poolse meisjes die jóúw slavin zijn.'

'Je bent echt een misselijk kind, Linda,' zei Clara, en ze gooi- de de deur van de slaapkamer van haar dochter achter zich dicht.

'Wat is al dat geschreeuw boven?' vroeg Gerry aan Adi.

'Dat is de echte wereld, Gerry,' zei ze. 'De wereld van mensen die niet met elkaar overweg kunnen, die geen rekening houden met andere mensen en die geen begrip hebben voor het standpunt van een ander.'

'Het komt door al dat rode vlees,' zei Gerry. 'Het kan niet goed voor je zijn om 's middags een dode koe te eten.'

De volgende ochtend was Clara weg tegen de tijd dat Adi naar beneden ging om te ontbijten. Er was geen teken dat ze iets had gegeten; er was geen briefje over plannen voor die avond. Al dat geschreeuw van gisteravond moest serieuzer zijn geweest dan het had geklonken. Adi ging Linda wakker maken, die dat niet erg op prijs stelde.

'Je hoeft hier in huis maar even je ogen dicht te doen en ie-

mand komt schreeuwend binnenstormen,' klaagde ze, terwijl ze met moeite wakker probeerde te worden.

'Wat is er aan de hand met mam?'

'God, hoe moet ik dat weten? Gisteravond was ze in alle staten. Ze klaagde dat ik niet Pools was, dat ik niet voor een nieuwe badkamer betaalde, dat ik nog studeer. Ze trok de deur bijna uit zijn scharnieren. Volgens mij is ze aan het doordraaien.'

'Waar ging het over, Linda?'

'Geen flauw idee. Misschien is ze van streek doordat pap met Cinta wil trouwen.'

'Ze houdt niet meer van pap.'

'Hoe moeten wij weten van wie ze houdt, ze is helemaal de kluts kwijt. En wil je nu weggaan en mij laten slapen?'

'En je colleges dan?'

'O, hoepel alsjeblieft op, Adi, en ga jonge hersens verpesten.'

Linda kroop weer diep onder de wol. Adi haalde haar schouders op en vertrok. Hier werd ze toch niets wijzer.

De kleine Ania zat buiten de voordeur van het centrum.

'U meende het toch, mevrouw?'

'Jazeker, Ania. Ik zal vandaag een sleutel voor je laten maken, dan kun je morgen vast naar binnen.'

'U geeft mij een sleutel van dit gebouw?' Ania was verbijsterd.

'Natuurlijk, dan kun jij zorgen dat de koffie klaarstaat als ik kom.'

'Krijgen we een koffiemachine?' vroeg Ania opgewonden.

'Ja, die komt vandaag. Hier heb je wat geld. Ga twee grote bekers koffie voor ons kopen in het winkelcentrum, en wat je vindt dat we voor het ontbijt nodig hebben, iets met veel suiker om ons energie te geven: een croissant of een donut. Wat dan ook. Eén per persoon.'

'Dit is een heerlijke baan,' zei Ania, en ze draafde gehoorzaam weg.

De dag vloog weer voorbij; de bouwvakkers waren opgewekt en ze werkten flink door. Al snel begon het te lijken op Clara's plan. Haar eigen bureau stond in het midden, zodat ze op alles

een oogje kon houden. De verpleegkundigenpost wachtte om te worden ingericht met spullen van de Medische Voorraden. De behandelbedden waren gekomen; hokjes werden in elkaar gezet met gordijnen die waren gemaakt van de stof die Clara had uitgekozen. De wachtkamer was geschilderd en uitgerust met rekken waarin informatie over hartzorg zou komen. Er zou een waterkoeler komen en een koffieketel.

Lavenders kamer was ingericht voor de diëtiste; haar weegschaal zou later die dag komen, samen met die voor de verpleegkundigenpost.

De kamer voor fysiotherapie was nog kaal; de apparatuur kon aangeschaft worden zodra bekend was welk bedrag Johnny en Clara aan het bestuur konden ontfutselen. Tot dusver was Clara tevreden over het verloop. Ze zou die Frank eens laten zien wat ze in haar mars had. Tot haar verbazing gaf Ania haar tijdens lunchtijd een sandwich met salade en nog een koffie.

‘Wat zijn de kosten?’ vroeg ze.

‘Nee, mevrouw, u heeft me gisteren veel geld gegeven. Van-daag betaal ik de lunch.’

Ze zag er zo blij en trots uit dat het Clara aan het hart ging en ze nog kwader werd op haar luie dochter, die op dit moment waarschijnlijk nog de gevolgen van de afgelopen nacht aan het wegslapen was.

‘Heeft u nu alles wat u nodig heeft, mevrouw?’

‘Nee, Ania, ik moet nog een bureauchef hebben. Iemand die de betaling op orde houdt. Iemand die me in de rug dekt.’

‘In de rug dekt?’ Die uitdrukking kende Ania nog niet.

‘Ja. Om te zorgen dat ik niet in de problemen komt.’

‘Is dat een secretaresse?’

‘Zoiets, maar ze willen dat ik een jong meisje in dienst neem. Daar heb ik niets aan. Ik heb iemand nodig die zich kan verweren tegen monsters als Frank Ennis en zijn soort. Je kunt niet verwachten dat een kind dat kan.’

‘Denkt u dat u gaat winnen, mevrouw?’ Ania’s ogen schitterden van opwinding.

‘Als ik de juiste persoon vind kunnen we haar aannemen

voor ze het te weten komen. Het probleem is dat ik niet weet waar ik haar kan vinden.'

'Het lukt u wel, mevrouw. Vast en zeker.'

'Je hebt meer vertrouwen dan ik, Ania.'

'Waar zouden we zijn zonder vertrouwen?' vroeg Ania, terwijl ze wegliep om een veger en blik te halen om opgewekt achter de timmerlieden aan te vegen en bekers thee voor hen te zetten.

Toen de eerste week bijna voorbij was, moest Clara toch eens met de buurtapotheker praten. Ze wist dat hij Peter Barry heette, een pietluttige man van een jaar of vijftig, wiens apotheek was gevestigd in het winkelcentrum vlak bij de kliniek. Hij zou recepten klaarmaken voor haar patiënten, zodra ze eenmaal van start waren gegaan. Ze moest controleren of hij op de hoogte was van de diverse medicijnen voor hart en bloeddruk die ze zou voorschrijven. Ze had zich geen zorgen hoeven maken.

Peter Barry was helemaal op de hoogte. Pietluttig of niet, hij had alle recente onderzoeken naar nieuwe medicijnen en bijverschijnselen gelezen. Clara kreeg even het idee dat ze weer op de universiteit zat en opnieuw college kreeg.

'Ik wens u alle succes in het centrum,' zei hij formeel. 'Het is dringend nodig, iets waardoor mensen zullen beseffen dat ze hun eigen hartproblemen onder controle kunnen houden.'

'Ja, inderdaad, het had er al veel eerder moeten zijn,' mompelde Clara. Dat was het gewoonlijke beleefde antwoord dat ze gaf als ze te horen kreeg wat een nuttig werk ze verrichtte. Niemand mocht vermoeden hoe ze dit godvergeten gat waar ze was beland verfoeide. Ze zou haar werk zo goed mogelijk doen en dan opgewekt glimlachend vertrekken.

'U heeft gelijk. U zou de patiënten eens moeten zien, hoe ze zich aan hun flesjes met pillen vastklampen, doodsbang dat ze niet hebben begrepen welk magisch middelje hen in leven kan houden. Ik probeer hen gerust te stellen, maar vaak willen ze praten, vragen en er wijzer van worden, en daar is gewoon geen tijd voor.'

Clara was onder de indruk. Deze man was menselijker dan ze had vermoed.

‘Het is inderdaad veel werk. Heeft u een assistent hier?’

Peter Barry werd weer afstandelijk. ‘Er is altijd een gediplomeerde apotheker aanwezig, dokter Casey. Mijn assistent werkt parttime. Ik had gehoopt dat mijn dochter Amy in de zaak zou komen. Maar ja, dochters!’ Hij haalde zijn schouders op.

Clara leefde mee. ‘Wat is Amy dan gaan doen?’

‘Zichzelf vinden, blijkbaar. Dat is een lange zoektocht.’ Er klonk teleurstelling door in zijn stem.

‘Die van mij zegt dat ze er een jaar tussenuit wil. Weer een jaar waarin ze financieel gesteund wordt en geen beslissingen hoeft te nemen.’ Clara wist dat ze verbitterd klonk. Ze hoopte dat haar mond niet kil en hard stond, zoals die van haar eigen moeder. Maar misschien had haar moeder alle reden om teleurgesteld te zijn in Clara. Wat had ze bereikt in haar leven? Twee chagrijnige dochters, een kapot huwelijk, niet in staat geweest om de baan op Cardiologie te krijgen die volgens iedereen geknipt voor haar was. Mogelijk was haar moeder net zo teleurgesteld in haar als zij in Linda, en net zo teleurgesteld als deze man.

Peter Barry liet het onderwerp niet los. ‘Wat zou u doen als u alles over mocht doen?’ vroeg hij.

Clara wist precies wat ze zou doen. Ze zou niet met Alan trouwen. Maar dan werden die twee meisjes niet geboren, en dat was ondenkbaar. Ze hadden weliswaar hun moeilijke momenten, maar ze waren haar kinderen; ze herinnerde zich nog zo goed de dag waarop ze werden geboren. Ze konden heel goed en liefdevol zijn; ze waren grappig en teder. Clara kon niet wensen dat ze niet geboren waren. En toch... Als zij niet met Alan was getrouwd, zou ze de betrekking op Cardiologie hebben gehad waar ze recht op had. Maar Clara had jarenlang haar ware gevoelens verborgen en haar reacties verbloemd. Ze zou op haar hoede blijven en dit niet met deze man bespreken.

‘Tja, dat is een moeilijke vraag. Wat zou u hebben gedaan?’ vroeg ze, de bal kordaat terugspelend.

Peter Barry aarzelde niet. ‘Ik zou hertrouwd zijn en Amy een echt thuis hebben gegeven. Haar moeder stierf toen ze vier was. Ze heeft nooit een gezin gekend.’

‘Het is moeilijk om zomaar iemand te vinden om van te houden en mee te trouwen.’ Clara schudde haar hoofd. ‘Dat is tenslotte een kwestie van geluk hebben, vindt u niet?’

‘Dat weet ik werkelijk niet. Volgens mij zijn er een heleboel mensen op de wereld die uitstekende metgezellen en echtgenoten zouden zijn, als we er maar voor openstaan.’

Clara mompelde instemmend en ging weg. Ze zag dat er een sms’je van Alan op haar telefoon stond, maar ze las het niet. Haar geest was al vol dingen die gedaan moesten worden, of uitgewerkt of vermeden. Ze had geen zin om ook nog aan Alan te denken. Maar uiteindelijk was ze er klaar voor om zijn bericht te lezen. Ze had meer bereikt dan ze voor mogelijk had gehouden. Die walgelijke Frank Ennis had onverwacht een bezoek gebracht, in de verwachting verwarring en wanorde te vinden, maar in plaats daarvan zag hij dat alles bijna klaar was. De vloerbedekking was geleverd, de bouwvakkers waren vrolijk en enthousiast, de meubels waren besteld en Tim, de beveiligingsman, toonde trots het systeem dat hij had gekozen. De twee verpleegsters, Barbara en Fiona, waren bezig hun post in te richten. Lavender had posters over gezond eten meegebracht. Johnny had zijn bewegingsapparaten in elkaar gezet. En het beste van alles was dat Clara haar assistente had gevonden.

Ze heette Hilary Hickey en ze was komen informeren naar een parttimebaan. Ze was gediplomeerd verpleegkundige, kon bloed afnemen en had bij de administratie van een ziekenhuis gewerkt. Ze was negenenveertig, weduwe, en had een zoon. Door huiselijke omstandigheden moest ze veel thuis zijn en kon ze geen hele dagen werken. Al voor het einde van het gesprek wist Clara dat ze geknipt was voor de baan. Maar ze moest zich inhouden en eerst praktische vragen stellen.

‘Hebben de huiselijke omstandigheden te maken met uw zoon?’ vroeg ze.

‘Nee, met mijn moeder. Ze is op leeftijd en ze woont bij

ons. Ze moet in de gaten worden gehouden. Iemand moet af en toe kijken of alles in orde is.’

‘Natuurlijk. Hoe gaat het met haar gezondheid?’

‘Prima. Ze zal ons allemaal nog overleven. Soms raakt ze een beetje in de war, maar niets om ons zorgen over te maken.’

Hilary was vol energie en kon alles aan. Ze hielp Ania, Clara en Johnny een enorm apparaat naar binnen dragen dat leek op een vleessnijmachine. Het was een oefenapparaat voor armspieren, zei de fysiotherapeut. Hilary legde gemakkelijk contact met iedereen die er was. En ze was er toen Frank Ennis op inspectie kwam. Clara had zich geen betere medestander kunnen wensen. Ze stelde hen aan elkaar voor.

‘Mevrouw Hickey.’ Hij knikte en gaf haar een hand.

‘Frank, hoe gaat het?’ zei Hilary opgewekt, en Clara moest een hand voor haar mond slaan om haar glimlach te verbergen toen ze de uitdrukking op Franks gezicht zag. Hij was er zo aan gewend dat hij meneer Ennis werd genoemd en vol respect werd bejegend.

Frank keek met enige verbijstering toe toen Ania nogmaals koffie in zijn beker schonk.

‘En wie precies bent u?’

‘Ik ben Ania, precies,’ zei ze.

Hij wierp haar een nijdige blik toe, maar het was duidelijk dat ze hem niet had willen bespotten. Ze had een probleem met de taal. ‘En u bent hier in dienst?’

Clara kwam tussenbeide. ‘Ik betaal Ania uit de kleine kas. Ik zou er liever een vaste dienst van maken,’ zei ze.

‘Als wat betaalt u haar?’

‘Als hulp.’ Clara verblikte of verbloosde niet.

‘Maar er zijn hulpen op de zalen om verpleegkundigen te helpen, niet hier.’

‘We vinden dat een verzorger hier heel nodig is. Sommige patiënten hebben een rolstoel nodig, andere kunnen niet alleen van en naar de bushalte gaan; er moet voor koffie worden gezorgd, voor de algemene schoonmaak, zodat het er acceptabel en aantrekkelijk uitziet voor degenen die hier komen. We hebben iemand nodig die naar de apotheek van meneer Barry

gaat om medicijnen te halen voor degenen die dat niet zelf kunnen. We hebben voortdurend iemand nodig die bij het ziekenhuis foto's bij de röntgenafdeling ophaalt en boodschappen overbrengt. We hebben elke minuut van de dag hulp nodig, dat verzeker ik u.'

'O, ik vrees dat het onmogelijk zal zijn dat het ziekenhuis daarmee instemt,' begon Frank.

Clara zag dat Hilary's ogen zich iets versmalden. De strijd was begonnen.

'Ziet u, dokter Casey, u heeft mevrouw... eh... Hickey al hier om u te helpen. Er kan niet van ons worden verwacht dat we een bodemloze put medewerkers kunnen...'

Hilary viel hem in de rede. 'Maar, Frank, iemand met jouw overredingskracht kan ervoor zorgen dat het ziekenhuis binnen de kortste keren uit je hand eet. Je moet niet denken dat mijn knieën zo jong zijn als die van Ania en dat ik vloeren kan boenen. Ik ga daar mijn tijd niet aan verdoen als ik kan helpen om de boel hier te runnen, dus ik weet zeker dat je er wel voor zult zorgen dat Ania blijft.'

Het leken wel tien seconden, maar Clara wist dat het er hooguit drie waren geweest. Toen zei hij: 'Hoeveel krijgt ze?' Zijn stem klonk meer als een nijdig geblaf.

'Het minimumloon, maar nu ze een week is ingewerkt, dacht ik...'

'Minimumloon!' snauwde hij, en hij ging weg.

Ania omhelsde hen beiden en ging chocoladekoekjes halen.

Na al die inzet was Clara in staat om Alans sms'je te lezen. Hij wilde haar spreken. Hij stelde een borrel voor na het werk, een etentje zelfs. Ze stuurde een sms'je terug. Hij kon naar haar huis komen, maar zonder wijn. Ze zouden een uur praten, zonder geruzie, en de meisjes mochten er niet bij betrokken worden. Als hij daarmee instemde, dan kon hij die avond om zeven uur komen.

Op dat moment belde haar moeder om te vragen of Clara kon komen om haar te helpen besluiten welke stof ze moest kiezen om er gordijnen van te laten maken. Clara wist dat dit een vergeefse poging zou zijn. Haar moeder koesterde zich in

besluiteloosheid. Er zou niets besloten of gekozen worden.

‘Ik kan niet, moeder, ik heb een afspraak met Alan,’ zei ze.

‘Om eindelijk van hem af te zijn, hoop ik,’ zei haar moeder kortaf.

‘Misschien wel, misschien niet. We zien wel.’ Clara klonk mild.

‘Dat hebben we al gezien,’ snauwde haar moeder, ‘en wat we hebben gezien, stond ons niet aan.’

‘Dat zal wel, moeder.’ Clara hing vermoeid op.

Hilary keek naar Clara, die zo hard had gewerkt, en ze hoopte dat ze een gezellig avondje tegemoet kon zien. Maar toen ze ernaar informeerde, werd ze verrast.

‘Mijn vermoeiende ex-echtgenoot komt naar mijn huis om me tot een scheiding te bewegen,’ zei Clara.

‘En u zegt vast ja, dan bent u van hem af,’ zei Hilary, alsof het de meest voor de hand liggende oplossing was.

‘Waarom zou ik het hem makkelijk maken?’ vroeg Clara zich af.

‘Omdat hem aan het lijntje houden veel erger is voor u. Ik moet weg. Joost mag weten wat mijn arme moeder heeft uitgehaald.’ En weg was ze.

Clara’s vriendin Dervla belde toen ze naar huis reed.

‘Vanavond komt hij weer,’ legde Clara uit.

Dervla had Alan nooit gemogen, maar dat had ze meestal voor zich gehouden. Nu echter piekerde ze er niet over om Clara’s gevoelens te sparen.

‘Ik hoor al vijftientig jaar dat hij komt of dat hij niet is gekomen. Clara, stem in met die stomme scheiding. Sluit het in ’s hemelsnaam af.’

‘Bedankt, Dervla.’ Clara lachte.

‘Denk je misschien dat hij dat nieuwe wicht beu is en naar jou terug wil?’

‘Nee, ik ben te oud en mijn gezicht is te scherp geworden.’

‘Zou je hem terugnemen als hij dat zou willen?’

‘Als Pasen en Pinksteren op dezelfde dag zouden vallen,’ zei Clara.

Toen Clara thuiskwam, was tot haar opluchting het huis leeg. Geen dochters. Dat zou alles makkelijker maken. Ze ging douchen en waste haar haar. Ze had het net gedroogd en een schone roze bloes aangetrokken, toen hij aanbelde. Ze bood hem koffie aan en schonk die in. Zwart, zoals hij altijd zijn koffie dronk.

‘Gewoon een gesprekje, Clara, net als vroeger,’ smeekte hij.

‘Niet zoals vroeger. Vroeger was het een en al ruzie, als je dat nog weet.’

‘Nou, zoals heel vroeger dan.’

Hij had een leuke glimlach, dat moest ze toegeven. Hij hield zijn hoofd schuin alsof hij je wilde overtuigen dat je de dingen op zijn manier moest bekijken, hetgeen ze natuurlijk jarenlang gedaan had.

‘Waar hadden we het heel vroeger over?’

‘Over werk, de kinderen, elkaar.’ De antwoorden kwamen snel bij hem op.

‘Nou, werk is het veiligste. Hoe gaat het met jouw werk?’

‘Best. Vermoeiend, natuurlijk. Het bankieren is veranderd. Je staat tegenwoordig veel meer onder druk. En hoe gaat het met jouw werk?’ Hij klonk alsof hij er echt benieuwd naar was.

Ze vertelde hem over het Poolse meisje Ania, en de nieuwe assistente Hilary; over de twee opgewekte verpleegkundigen, de fysiotherapeut, Lavender en Tim. Ze vertelde hem zelfs over die vreselijke administrateur Frank en Peter Barry, de apotheker. En ja, hij leek geïnteresseerd.

Als hij dat afschuwelijke wicht Cinta niet had ontmoet, zouden ze dan wellicht samen een normaal leven hebben gehad? Ze probeerde de gedachte te verdringen. Zoiets zou niet gebeuren. Er waren trouwens anderen geweest vóór Cinta, en na haar zouden er nog meer volgen.

Hij stelde vragen over de mensen die ze had beschreven. Uit die vragen moest blijken dat hij een en al aandacht was. Dat herinnerde ze zich van hem. Ze had altijd makkelijk over haar werk kunnen praten met hem. Alan kon goed luisteren. Ze had hem gemist toen ze in haar eentje de vernedering moest door-

staan te worden gepasseerd voor de baan die ze zo graag had willen hebben. Ze schonk zijn kopje nogmaals vol.

‘Misschien kom je iemand tegen in deze nieuwe baan,’ zei hij zacht.

‘Deze week ben ik wel honderd mensen tegengekomen,’ zei ze met een zucht.

‘Nee, ik bedoel echt iemand tegenkomen. Je weet wel, iemand die je aantrekkelijk vindt.’ Hij glimlachte enthousiast. Hij wenste haar het beste in de grote, angstaanjagende wereld van relaties.

Ze keek hem verbijsterd aan. Soms kon hij ontzettend ongevoelig en dom zijn.

‘Het lijkt me beter dat we geen tijd verspillen aan iets wat bijna onmogelijk is. Het is aardig van je dat je me het beste wenst, maar eigenlijk vind ik het nogal betuttelend.’

‘Betuttelend? Ik naar jou toe? Dat meen je niet! Clara, jij bent altijd de slimste geweest. Dat wéét je.’

‘Hou op, Alan. Straks ga je nog zeggen dat je met me bent getrouwd om mijn intelligentie!’

‘Dat is in veel opzichten zo, maar ook omdat je een van de meest fantastische vrouwen ter wereld was, en bent.’ Hij boog zich voorover en streek langs haar wang. Voor die onverwachte beweging deinsde ze terug.

‘Alan, toe!’

‘Zeg niet dat je niets voor me voelt. Je bent zo mooi, Clara. Je haar ziet er zo fris en glanzend uit. Je ruikt als een bloem. Kom bij me. Laat me je vasthouden.’

Doordat Clara van slag was, sribbelde ze niet zo snel tegen als ze anders zou hebben gedaan. En nu hield hij haar gezicht tussen zijn handen en kuste haar voor ze zich kon losmaken.

‘Ben je gek geworden?’ bracht ze uit. ‘Het is vijf jaar geleden!’

‘Sinds jij me de deur wees, maar ik heb nooit willen gaan. In mijn hart ben ik nooit weggegaan.’

‘Wil je zeggen dat Cinta je er ook uit heeft gegooid?’ Ze keek hem ongelovig aan.

‘Helemaal niet, maar ze heeft hier niets mee te maken. Niet met ons.’

‘Er is geen “ons”, Alan. Laat me los.’ Ze probeerde zich los te rukken, maar hij hield haar nog steviger vast.

‘Dit doet me heel erg aan vroeger denken, Clara,’ zei hij in haar oor.

Eindelijk wist ze zich aan zijn greep te ontworstelen. Ze rende door de keuken, terwijl ze een stoel tussen hen in trok.

‘Wat bedoel je, dat Cinta er niets mee te maken heeft? Je wóónt bij haar! Ze is in verwachting van jullie kind! Je bent hier om me weer om een scheiding te vragen zodat je met haar kunt trouwen.’ Haar ogen spuwden vuur. ‘Wat moet dit voorstellen?’

‘Ik probeer je je te laten ontspannen. Je bent zo gespannen en opgefokt. Relax en laat me je gelukkig maken, zoals vroeger. Omwille van vroeger.’

Hij glimlachte naar haar, de knappe Alan die altijd zijn zin had gekregen. Hij was niet veranderd. Alan, die Cinta al net zo ontrouw was als háár vroeger. Opeens vielen alle puzzelstukjes op hun plek. Deze man was het niet waard om haar gedachten aan te verspillen.

‘Goed,’ zei Clara. ‘Het heeft geholpen. Je kunt naar huis gaan en de kleine Cinta vertellen dat we gaan scheiden en dat ze jou als echtgenoot krijgt. En dat het je zoals gewoonlijk gelukt is door te suggereren dat je met me naar bed wilt.’

‘Zo zou ik het niet willen zeggen,’ sputterde hij.

‘Dat is de enige manier om het te zeggen, en zo zal het gezegd worden.’

‘Je vertelt niets aan de meisjes.’ Hij werd bang.

‘Adi en Linda zullen zich alleen maar nog iets meer opgelaten voelen dan al het geval is door het nieuws dat je een kind hebt verwekt bij een meisje van hun eigen leeftijd.’

‘Toe, Clara...’

‘Ga weg, Alan. Nu.’

‘Je sluit jezelf op. Je ziet er nog steeds goed uit...’

‘Ga weg nu je nog kunt lopen.’

Clara maakte een gebaar met de stoel alsof ze die als wapen ging gebruiken. Hij stommelde naar de deur en was weg. Ze voelde zich niet kwaad of beledigd. Ze voelde zich niet eens

meer betutteld. Ze voelde zich leeg en dwaas, en beschaamd omdat ze ook maar een moment had gehoopt dat deze waar-deloze man zijn maîtresse beu zou worden en bij haar zou te-rugkomen.

Morgen zou ze de echtscheiding in gang zetten.

Wat haar moeder, haar dochters, haar goede vriendin Dervla en haar nieuwe assistente Hilary niet hadden klaargespeeld, was Alan zelf gelukt. Door zijn onhandige poging om haar in bed te krijgen, door zijn arrogante veronderstelling dat ze dat zou willen, had hij bereikt wat hij wilde: een scheiding. Of misschien niet wilde. Maar dat zou ze nooit weten en het kon haar ook niets schelen. Ze had belangrijkere dingen om aan te denken. En voor het eerst sinds ze aan deze nieuwe baan was begonnen, kreeg Clara het idee dat dit eigenlijk het belang-rijkste in haar leven was. Ze zou Alan uit haar hoofd zetten en denken aan wat morgen wachtte: haar kennismaking met de nieuwe dokter. Ze zou hem verwelkomen in de kliniek. Hij leek een aardige jongeman, met een goed cv, rood haar, rustige manieren – in feite alles wat nodig was voor hartpatiënten. Hij heette Declan Carroll. Clara had zo het idee dat hij heel goed zou zijn.